

Raija Vahasalo kok

Lakialoite laeiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja perusopetuslain 16 a ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä perusopetuslain muuttamista siten, että yhteisöllisestä opiskeluhollosta on säädettävä täsmällisemmin. Siihen on muun muassa kirjattava opiskelukuntien rooli sekä selkeytettävä erityisesti häirinnän, kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisevää työtä. Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sen sijaan on poistettava laista. Sen sisältöä ei ole kirjattu edes valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan, vaan sen tilalla on yhteisöllinen opiskeluhoito ja kyseinen säännös vain sekoittaa toiminnan järjestämistä.

Yksi lain epäselvimmin säädetyistä asioista on perusopetuksessa annettavan ns. kolmiportaisen tuen ja opiskeluholloin suhde. Lakiin on täsmennettävä, että oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttäessä opettajalta moniammatillista yhteistyötä oppilashuolion ammattihenkilöiden kanssa opettajan on mahdollista konsultoida psykologia ja kuraattoria, jonka työtehtäviin oppilaan asia kuuluu, tai koota laajempi ryhmä tapauskohtaisesti. Käsiteltäessä oppilaan tukeen liittyvää asiaa oppilaan tai huoltajien suostumusta konsultointiin tai ryhmätkokoamiseen ei tarvita.

Säännökset vaativat selkeytystä myös sen osalta, että opiskeluholloin ryhmien ja opettajien ja opiskeluholloin ammattihenkilöiden yhteistyön oppilaan tuen ja opiskeluholloin osalta pitäisi perustua yhteistyön tarpeeseen eikä pakottavaan veloitteeseen ja aikaa vievään byrokraatiaan. Näin vapautuisi työaikaa kaikilta osapuolilta. Lain yhdenvertaisen toteutumisen turvaksi on aluehallintoviraston oma-aloitteista puuttumisvaltaa laajennettava koskemaan kaikkea oppilas- ja opiskeluholloin mukaista toimintaa eikä vain opetussuunnitelman mukaista opiskeluhoitoa.

PERUSTELUT

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) arvioi vuosina 2016—2017 opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) toimeenpanoa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki oli ollut voimassa noin 2,5 vuotta. Arviointi julkistettiin noin vuosi siten maaliskuussa 2018. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain keskeinen tavoite oli siirtää painopiste yhteisölliseen ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea tarjoavaan opiskeluhoitoon ja vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Arviointituloksen mukaan keskeiset tavoitteet eivät ole toteutuneet. Opiskeluholloin järjestämisessä ja opiskeluholloin psykologi- ja kuraattoripalveluiden saa-

Lakialoite LA 93/2018 vp

tavuudessa on suurta vaihtelua kouluittain ja oppilaitoksittain. Opiskeluhooltorekisterit, kirjaimiskäytänteet ja lain tulkintavariaatiot vaativat täsmentämistä. Lain tulkintaepäselvyydet ja epätietoisuus kouluissa ja oppilaitoksissa tulevat esille arvioinnin lisäksi myös isosta määrästä yhteydenottoja viranomaisiin ja sidosryhmiin. Arvioinnista kävi myös ilmi, että opettajien opiskeluhoollollinen työ määrä on lisääntynyt merkittävästi lain myötä. Arviointitulokset ja yhteydenotot viranomaisiin tuovat selkeästi esille tarpeen uudistaa oppilas- ja opiskeluhoitolaki.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon täsmentäminen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 4 §)

Voimassa oleva oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) tuli voimaan 1.8.2014. Laissa säädetään oppilaiden ja opiskelijoiden oikeudesta opiskeluhooltoon. Lain tavoitteena oli siirtää pääpaino yhteisölliseen opiskeluhooltoon. Lain mukaan yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu oppilaitoksen opiskeluhoollosuunnitelmaan. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa toteuttavat kaikki opiskeluhoollon toimijat.

Lain tavoitteena on oppilashuollon toteuttaminen ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoolltona. Karvin tekemän arvion mukaan tämä on koettu riskitirittaiseksi, sillä laissa yksilökohtaisesta opiskeluhoollosta on säädelty tarkasti, kun taas yhteisöllisestä opiskeluhoollosta on säädetty hyvinkin yleisellä tasolla. Yhteisöllistä opiskeluhoolltoa tulee vahvistaa täsmentämällä lakiin sisältöä yhteisöllisestä opiskeluhoollosta ja vastuista. Opetushallitus on päivittävässä oppilas- ja opiskelijahuollon opasta, mutta koska laissa ei ole säädetty riittäväällä tarkkuudella yhteisöllisestä opiskeluhoollosta, käy helposti niin, että opas ohjaa toimintaan, johon ei ole olemassa normipohjaa.

Lakiin tulee täsmentää yhteisöllisen opiskeluhoollon vastuista. On loogista, että vastuu yhteisöllisen oppilashuollon toteutumisesta on lain 14 §:n 2 momentin mukaisella oppilaitoskohtaisella opiskeluhoolltoryhmällä, jonka tehtävänä lain mukaan on oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaaminen. Yhteisöllisen opiskeluhoollon asioita ei voi hoitaa ilman tiivistä yhteistyötä vanhempien kanssa, siksi lain 4 §:ssä on tuotava esiin oppilaskunnan ja vanhempainyhdistyksen roolit.

Lain 13 §:n 2 momentin mukaisesti valtakunnallisissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa annetaan määräykset opiskeluhoollosuunnitelman laatimisesta. Tehokas puuttuminen kiusaamiseen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy vaativat kuitenkin, että kiusaamista koskeva suunnitelma nostetaan säädöstasolle.

Opetussuunnitelman mukainen opiskelijahuolto (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 6 §)

Lain 6 § tulee poistaa. Laissa ei ole määritelty, mitä opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto on, ja nykyisellään kirjaus on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä opetuksen tuen ja opiskeluhoollon osalta. Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa opetussuunnitelman mukaisesta oppilashuollosta ei ole mainintaa eikä ohjeistusta paikalliselle tasolle. Myös lakia säädettäessä hallituksen esityksessä on todettu, ettei opetussuunnitelman mukaista oppilashuolltoa pysty-

Lakialoite LA 93/2018 vp

tä määrittelemään yksiselitteisesti. Asiaa ei voi jättää sen varaan, että jokainen opetuksen järjestäjä toteuttaa ja tulkitsee pykälää haluamallaan tavalla ja tarkkuudella. Pykälän käytännön toteuttaminen edellyttäisi vähintäänkin valtakunnallista ohjausta.

Nykyinen pykälä tulee poistaa ja tilalle tulee säätää koulukuraattorin ja psykologin roolista. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttämä moniammatillinen yhteistyö oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa voidaan toteuttaa konsultoimalla oppilashuollon asiantuntijaa, jonka työtehtäviin oppilaan asia kuuluu, tai kokoamalla laajempi ryhmä tapauskohtaisesti. Käsiteltäessä oppilaan tukeen liittyvää asiaa oppilaan tai huoltajien suostumusta ei tarvita. Opettaja saa keskustella oppilaan tuen asiasta muiden opettajien tai niiden asiantuntijoiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelu tai antaminen liittyy. Keskustelu rajoittuu tietoihin, jotka ovat tarpeellisia opetuksen tai oppimisen ja koulunkäynnin tuen suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa. Keskustelun tarkoituksena on varmistaa, että oppilas saa oikea-aikaista ja riittävää tukea. Opettaja voi työnsä tueksi tarvita esimerkiksi erityisopettajan tai koulupsykologin antamaa konsultaatiota. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen yhteydessä konsultaatiota voidaan tarvittaessa tehdä myös siten, että oppilaan nimi tulee ilmi, vaikka konsultaatiossa käsiteltäisiin salassa pidettäviä asioita. Koulun henkilöstö on vaitiolovelvollinen tiedoista, jotka he työssään saavat oppilaasta ja perheestä. Henkilöstö ei saa ilmaista näitä tietoja sivullisille. Sivullisia ovat koulun ulkopuolisten toimijoiden lisäksi ne koulun henkilöstöön kuuluvat, jotka eivät työskentele oppilaan kanssa. Vaitiolovelvollisuus säilyy myös sen jälkeen, kun palvelussuhde on päättynyt.

Opiskeluhoitoryhmän on voitava olla useamman koulun yhteinen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 14 §:n 2 mom.)

Vuonna 2017 Suomessa oli 384 koulua, jossa oli enintään 50 oppilasta. Oman oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän perustaminen kaikkiin näihin ei ole tarpeellista eikä järkevää resurssien käyttöä.

STM Kuntainfo 13 a toteaa mm. näin: "Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista oppilaitoksessa. Opiskeluhoitoryhmän kokoonpano, tehtävät ja toimintatavat päätetään yhteistyössä sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Ryhmä on kokoonpanoltaan monialainen, joten siihen kuuluvat sekä oppilaitoksen että opiskeluhoitopalvelujen edustajat. Ryhmään kuuluvat myös opiskelijoiden ja vanhempien edustajat sekä yhteistyötahot oppilaitoksen ulkopuolelta. Yhteisöllisen opiskeluhoitotyön suunnittelu ja toteuttaminen ovat ryhmän keskeinen tehtävä, jota varten sen on kokoonnuttava riittävän usein. Ryhmän työskentely dokumentoidaan kokousmuistioon tai pöytäkirjaan."

Opetuksen järjestäjällä on oltava oikeus päättää, tarvitaanko joka koululle oma ryhmä vai voiko joidenkin koulujen osalta toimia yhteinen ryhmä. Tämä muutos vapauttaisi opettajien, rehtoreiden ja opiskeluhoollon ammattihenkilöiden työaikaan varsinaiseen käytännön työhön.

Koska oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelma voi olla kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen, on luontevaa, että vähintään tällaisten oppilaitosten, joissa on yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma, opiskeluhoitoryhmätkin ovat yhteiset.

Lakialoite LA 93/2018 vp

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 14 §:n 4 mom., 19 §)

Lainsäädännön tulisi kannustaa matalan kynnyksen moniammatilliseen yhteistyöhön silloin, kun huoli opiskelijasta tai opiskelija ryhmästä on herännyt. Nyt näin ei ole.

Lain 14 §:n 4 momentin mukaan yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Arvioitaessa yksittäisen tai useamman opiskelijan asian vaativan käsittelyä asiantuntijaryhmässä, on lain mahdollistettava se, että asiantuntijaryhmässä on käytettävissä kaikkien tarpeellisten henkilöiden asiantuntemus, joilla on tietoa asiasta ja joiden asiantuntemusta asian ratkaisemiseen tarvitaan.

Nykyinen säännös mahdollistaa vain ne asiantuntijat, jotka opiskelija ja hänen huoltajansa on hyväksynyt. Tämä voi ääritapauksessa aiheuttaa tilanteen, että kellekään asiaa käsittelevistä ei ole siitä tietoa. Oppilas- ja opiskeluhuollossa ei voida siten turvata moniammatillisuutta ja tarvittavaa osaamista asian ratkaisemiseksi.

Asiantuntijaryhmän kokoamiseen kuuluvan suostumusbyrokratian sijaan osallistujat on voitava nimetä sen mukaan, kenen osaaminen on opiskelijan auttamiseksi tarpeen. Opiskelijan itsemääräämisoikeuden pitäisi ulottua vain siihen, että hänellä on mahdollisuus päättää, ottaako hän tarjotun avun vastaan vai ei. Lisäksi hän voisi esittää ryhmää täydennettäväksi haluamallaan henkilöillä.

Tilanteen tekee ongelmalliseksi arjen näkökulmasta myös se, että opiskeluhuollosta annetun ohjeistuksen (STM yleiskirje 13 a:2016) mukaan asiantuntijaryhmällä ei olisi oikeutta edes saada neuvoa tai konsultaatiota sellaiselta asiantuntijalta, jonka osallistumisen asiantuntijaryhmään opiskelija/huoltaja on kieltänyt. Tämä supistaa asiantuntijaryhmän mahdollisuuksia muodostaa oikea kuva asiasta. Lain ei pidä mahdollistaa sitä, että asiantuntijaryhmän oikeutta kuulla asiasta tietäviä tahoja rajataan oppilaan, opiskelijan tai huoltajan valitsemiin tahoihin.

Nykyiset säännökset aiheuttavat sen, että käytännössä opiskelijan tai opiskelijaryhmän asioita käsitellään selvitysten mukaan vastoin voimassa olevaa lakia oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuolto-ryhmässä. Tässä ryhmässä tapahtuu myös konsultaatio, jonka on ohjeistettu tapahtuvan asiantuntijaryhmän jäsenten kesken.

Moniammatillisen yhteistyön päällekkäisyyksien purkaminen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 17 §)

Hallituksen norminpurkua koskevissa linjauksissa päätettiin selvittää, onko laajoissa terveystarkastuksissa tarpeen edellyttää opettajan antamaa arviota lapsesta tai oppilaasta. Selvitystä ei ole

Lakialoite LA 93/2018 vp

vielä tehty, mutta säännöksen voisi poistaa ja siirtää opiskeluhoitolakiin muutettuna. Oppilas- ja opiskelijahuolto pitää huolen siitä, että riittävä tieto lapsesta tai oppilaasta kulkee opettajalta terveydenhuoltoon. Tiedon on kuljettava heti, kun tarve yhteistyölle on olemassa eikä terveystarkastusten yhteydessä, ja siksi asiasta on säädettävä opiskeluhoitolaissa. Valtioneuvoston asetukselta neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta on poistettava opettajan velvoite antaa arvio 1., 5. ja 8. luokan laajoissa terveystarkastuksissa (7 §:n 3 mom.). Tutkimus- ja tilastotietoja varten terveystoimen mahdollisesti haluamat tiedot on kerättävä suoraan oppilaalta, opiskelijalta ja hänen perheeltään ollakseen luotettavia tietoja, ei opettajalta.

Opetushenkilöstölle oikeus saada opetuksen kannalta välttämätön tieto (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 23 §)

Lakia tulee selkeyttää niin, että opetushenkilöstöllä on aina oikeus saada opetuksen ja opiskeluhoillon järjestämisen kannalta välttämätön tieto silloinkin, kun se on samalla opiskeluhoillon salassa pidettävää tietoa. Vain näin voidaan turvata opiskelijan hyvinvointi ja tukitoimien jatkuvuus.

Valvontaoikeuden laajentaminen (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki, 26 §:n 3 mom.)

Opiskeluhoolto ei lain muutoksesta huolimatta toteudu maassamme yhdenvertaisesti eikä kaikilta osin lainsäädännön mukaisesti. Aluehallintovirastolle on säädettävä oma-aloitteinen puuttomisoikeus nykyistä opiskeluhoillon 6 §:ää laajemmin niin, että se kattaa koko opiskeluhoitolaian alaisen toiminnan.

Tuen ja opiskeluhoillon eron selkeytys (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)

Uusi oppilashuollon lainsäädäntö toi muutoksia oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämistä koskeviin säännöksiin. Tavoitteena oli erottaa toisistaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetty oppilashuolto ja perusopetuslaissa säädetty kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Oikeudellinen ero on selvä, mutta sitä ei ole kirjattu lainsäädäntöön riittävän tarkasti ja selvästi. Opiskeluhoolto perustuu vapaaehtoisuuteen, kun taas oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta. Käytännössä ero ei kuitenkaan ole riittävän selkeä. Oppimisen tuen ja opiskeluhoillon eroa on selkeytettävä kirjaamalla oppilas- ja opiskeluhoitolakiin, että oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta. Opetushallitus on myös todennut tämän oppaassaan. On välttämätöntä, että kouluissa voidaan kokoontua keskustelemaan tuen asioista tarvittaessa ilman opiskelijan ja vanhemman suostumusta.

Oppimisen tuessa opiskeluhoillon ammattihenkilöt mukaan silloin, kun heidän osaamiselleen on tarve (perusopetuslaki, 16 a §:n 2 mom. ja 17 §:n 3 mom.)

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada oppilaanohjausta ja riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tuen tarve voi vaihdella, ja koulun antama tuki riippuukin vaikeuksien laadusta ja laajuudesta. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Perusopetuksen kolmiportaisen tuen toteuttamisessa edellytetään aina opiskeluhoillon ammattihenkilöiden osallistumista tehostetun ja erityisen tuen

Lakialoite LA 93/2018 vp

yhteydessä. Useamman ammattihenkilön osallistuminen esimerkiksi yleisen tuen opiskelijan osa-aikaisen erityisopetuksen muuttamiseen säännölliseksi, ja tuen näin tehostetuksi tueksi, on täysin turhaa. Opiskeluhoollon ammattihenkilöt eivät ole todennäköisesti koskaan edes tavanneet oppilasta, saati ole tietoisia hänen opetuksensa järjestämisestä. Opetuksen järjestäjällä ja opiskeluhoollon ammattihenkilöillä pitäisi olla harkintavaltaa yhteistyön tarpeelle.

Opetushallitus on todennut ohjeessaan, että moniammatillisuuden toteutumiseksi tähän käsitteilyyn osallistuu aina muitakin tuen ammattihenkilöitä kuin opettajia tai rehtori. Moniammatillisuuden kriteeri toteutuu silloin, kun asian käsittelyyn osallistuu opetushenkilöstön lisäksi käsiteltävän asian mukaan kouluterveydenhuoltoa ja/tai psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä.

Edellä mainituista syistä oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä perusopetuslain muuttaminen edellyttää myös neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n 3 momentin poistamista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 4 ja 6 §, 14 §:n 2 ja 4 momentti, 17, 19 ja 23 § sekä 26 §:n otsikko ja 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 § ja 26 §:n 3 momentti laissa 886/2017, 14 §:n 2 momentti laissa 1501/2016, 19 § osaksi laissa 1409/2014 ja 23 § osaksi laissa 274/2015, seuraavasti:

4 §

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan tässä laissa toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa toteuttavat kaikki opiskeluhoollon toimi-

Lakialoite LA 93/2018 vp

jat. Oppilaskuntien tehtävänä on huolehtia oppilaiden osallisuutta edistävän toimintakulttuurin vahvistamisesta. Vanhempien osallisuuden lisäämiseksi ja sujuvan yhteistyön varmistamiseksi kouluissa on oltava vanhempainoimikunta tai vanhempainyhdistys.

Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluita vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Lain 13 §:n mukaiseen suunnitelmaan tulee kirjata, kuinka kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puututaan, kuinka edellä mainittuja asioita käsitellään yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla, yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta. Lisäksi suunnitelmasta on käytävä ilmi yhteistyö huoltajien kanssa, yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa, suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille, suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi. Turvallisuuteen liittyviä toimintamalleja on harjoiteltava.

Vastuu yhteisöllisen opiskeluhoollon toteutumisesta on 14 §:n 2 momentin mukaisella oppilaitoskohtaisella opiskeluhoitoryhmällä.

6 §

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen moniammatillinen yhteistyö

Oppilaan oikeudesta saada oppimisen ja koulunkäynnin tukea säädetään perusopetuslaissa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttäessä moniammatillista yhteistyötä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa on mahdollista konsultoida oppilashuollon asiantuntijaa, jonka työtehtäviin oppilaan asia kuuluu, tai kokoamalla laajempi ryhmä tapauskohtaisesti. Käsiteltäessä oppilaan tukeen liittyvää asiaa oppilaan tai huoltajien suostumusta ei tarvita.

14 §

Opiskeluhoitoryhmät

Oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä. Koulutuksen järjestäjän päätöksellä oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Oppilaitoskohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi sen mukaan kuin asian ratkaiseminen kulloinkin edellyttää. Jäsenten nimeäminen pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään yhteisymmärryksessä opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa. Opiskelijalla on oikeus nimetä asiantuntijaryhmään haluamansa henkilö. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Lakialoite LA 93/2018 vp

17 §

Terveydenhoitajan ja lääkärin tavoitettavuus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa

Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesti.

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien, tuen tarpeen tai terveydellisten ja hyvinvoinnin vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan kouluterveydenhuollon asiantuntemusta, hänen on otettava viipymättä yhteyttä terveydenhoitajaan yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista tehdä yhdessä, opiskelijalle ja hänen huoltajalleen on annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

19 §

Yksittäistä opiskelijaa koskevan opiskeluhuoltoasian käsittely

Osallistuminen yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän tueksi koottavaan monialaiseen asiantuntijaryhmään perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

Edellä 14 §:n 4 momentissa tarkoitettun monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus kuulla ja pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään. Asiantuntijoiden kuuleminen tai heiltä neuvon pyytäminen on mahdollista ilman opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumusta. Kuitenkaan oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta.

23 §

Oikeus poiketa salassapitovelvoitteista

Opiskeluhuoltoa koskevista salassapitovelvoitteista voidaan poiketa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään, ellei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Lakialoite LA 93/2018 vp

Jos opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumusta ei voida saada taikka jos he nimenomaisesti kieltävät tiedon luovuttamisen, yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon osallistuva henkilö saa antaa salassapitovelvollisuuden estämättä toiselle viranomaiselle tietoja, jotka ovat välttämättömiä opiskelijan hoidon, huollon tai koulutuksen tarpeen selvittämiseksi, hoidon, huollon tai koulutuksen järjestämiseksi tai toteuttamiseksi. Tietoja saa kuitenkin antaa vain, jos

1) opiskelija on hoidon tai huollon ilmeisessä tarpeessa terveytensä, kehityksensä tai turvallisuutensa vaarantumisen vuoksi eikä hoidon tai huollon tarvetta muutoin voida selvittää taikka hoidon tai huollon toimenpiteitä toteuttaa;

2) tieto on tarpeen opiskelijan edun vuoksi; tai

3) tieto on tarpeen opiskelijan opintojen järjestämisen ja etenemisen, opiskeluympäristön turvallisuuden tai opiskelijan opintoihin liittyvien muiden välttämättömien etujen ja oikeuksien turvaamiseksi.

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava uudelle koulutuksen järjestäjälle opiskeluhuollon asiakasrekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos hän tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuh-teista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan koh-teeksi.

26 §

Oikeus poiketa salassapitovelvoitteista

Aluehallintovirastolla on oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjes-täjä järjestänyt opiskeluhuollon tämän lain mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 93/2018 vp

2.

Laki

perusopetuslain 16 a ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perusopetuslain (628/1998) 16 a §:n 2 momentti ja 17 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1288/2013, seuraavasti:

16 a §

Tehostettu tuki

Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen ja tarvittaessa moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.

17 §

Erityinen tuki

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa siten kuin hallintolain (434/2003) 34 §:ssä säädetään sekä arvioitava oppilaan saama tehostettu tuki ja oppilaan kokonaistilanne (*pedagoginen selvitys*). Pedagogista selvitystä voidaan tarvittaessa täydentää oppilashuollon ammattihenkilöiden lausunnolla tai psykologisella tai lääketieteellisellä asiantuntijalausunnolla tai vastaavalla sosiaalisella selvityksellä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22.1.2019

Raija Vahasalo kok